

Zapisnik izrednega občnega zbora Arhivskega društva Slovenije (ADS), ki je potekal 18. novembra 2010, ob 11. uri v spodnji avli Arhiva Republike Slovenije, Zvezdarska 1.

Prisotni: Prisotnih je bilo 78 članov društva. *Seznam prisotnih je priloga zapisnika (1. priloga).* Počakali smo 30 minut in s tem je bil občni zbor glede na 25. člen Pravil ADS sklepčen.

Dnevni red:

1. Problematika reorganizacije Slovenske javne arhivske službe in k temu izraženo stališče članov ADS.

Predsednica društva Katja Zupanič je pozdravila navzoče in predlagala delovno predsedstvo: Mirjana Kontestabile Rovis (predsednica), Katja Zupanič in mag. Danijela Juričič-Čargo (članici).

Zapisničarka: Gordana Šövegeš Lipovšek.

Overovitelja zapisnika: dr. Miroslav Novak in dr. Jože Škofljanec.

Verifikacijska komisija: Bojana Aristovnik, Mojca Horvat in Mitja Sadek.

Zbor je potrdil delovno predsedstvo, ki je začelo z delom.

Katja Zupanič je povedala, da je 38 članov ADS zahtevalo sklic izrednega občnega zbora, da se oblikuje stališče članov ADS v zvezi z reorganizacijo slovenske javne arhivske službe. Glede na to, da obstaja nekaj očitkov, da je ADS imel premalo aktivnosti v zvezi s tem, je Katja Zupanič naštela aktivnosti ADS v zvezi z reorganizacijo: junija 2009 se je razprave o zakonu udeležila takratna predsednica društva Mirjana Kontestabile Rovis, maja 2010 je ADS sprejel sklep, da se oblikuje stališče ADS v zvezi s tem in 13. maja 2010 je bilo to posredovano Ministrstvu za kulturo, člani so podprli tudi dokument v zvezi s pomisleki reorganizacije, ki ga je podal Pokrajinski arhiv Maribor. Poudarila je, da ostro zanika govorice, da se društvo od tega vprašanja distancira.

Nato je pozvala predstavnika sklicateljev izrednega občnega zbora, da naj poda svoja stališča v zvezi s problematiko reorganizacije.

V imenu sklicateljev je spregovoril dr. Peter Pavel Klasinc. Povedal je, da nihče nikomur nič ne očita ter da vsi, ki so na arhivski dopisni listi, poznajo zahtevo sklicateljev. Nekaj izhodišč v zvezi s to problematiko je bilo podanih že v Radencih. Tam se je razpravljalo o tem, opozorilo se je, da so elementi te nove zakonodaje glede regionalizacije problematični. Poudaril je, da je zmeraj sledil temu, da je naloga slovenske arhivske službe pokrivati cel teritorij Slovenije. Danes temu ni tako, da so regije, kjer je arhivska služba premalo zastopana. Poleg regionalizacije je tu še problem e-arhiviranja in položaj rimskokatoliške cerkve oz. njenih arhivov. Tekst, ki so ga pripravili predlagatelji, je problematičen tudi iz tega vidika, da nima analiz in dokumentov, ki bi bolj podrobno opredelili reorganizacijo. Arhivi so strokovne organizacije s področja kulture, ki ne zagotavljajo zgolj pravne varnosti. Na sestanku z ministrico za kulturo Majdo Širca, direktorjem ARS-a dr. Draganom Matičem in predstavnikom Inštituta za javno upravo dr. Gregorjem Virantom, je dr. Klasinc poskušal razložiti situacijo ter poučiti dr. Viranta o arhivih. Kot prednost reorganizacije

je v tekstu tudi velik plus namenjen politiki oz. vplivu političnega dela, nadzora. Javnosti mora biti zagotovljeno zaupanje na podlagi stroke, političen vpliv mora biti izključen. Tudi iz strokovnega vidika je reorganizacija nepotrebna. Elaborat je nestrokoven, skregan z arhivsko teorijo in prakso. Poleg tega so se izkoriščali tudi razni nedorečeni zaključki v dogovorih z ministrico. Na zgoraj omenjenem sestanku je bilo rečeno, da reorganizacija nič ne spreminja, delavci bodo obdržali svoje nazive. Če se nič ne bo spremenilo – potem reorganizacije sploh ne potrebujemo. Vprašanje je tudi, kje so (bodo) transakcijski računi pokrajinskih arhivov, ki so osnovni element samostojnosti. Tudi na zmanjševanja števila kadrov v arhivih se ne sme pristati. V novi reorganizacijski shemi je poleg vseh navedenih problemov tudi konglomerat delavcev – vodje bodo sekretarji, ostali zaposleni oz. strokovni delavci bodo arhivisti. Če želimo (želite) pomagati slovenski arhivski službi, je veliko več drugih oblik in načinov. Izdelati je potrebno kvalitetne osnove. ARS se naj odloči, ali bo samostojna institucija, kot je npr. NUK, ali bo ostal kot element v sestavi ministrstva, kot to obstaja tudi drugod. Elaborati, ki bodo nastali, se naj upoštevajo pri nastajanju novega elaborata o reorganizaciji arhivske mreže. Dr. Klasinc je zaključil z zahtevo, da se naj člani, ki obravnavajo reorganizacijo, iz predloga zakona izvzamejo.

Meta Matijević (ZAL, enota Novo Mesto) je prebrala tekst zaposlenih enota ZAL-a iz Novega Mesta. Po reorganizaciji bi naj bilo Novo Mesto nova enota za Dolenjsko in Belo Krajino. V okviru reorganizacije zaposleni vidijo možnosti za kadrovske krepitev. Sedaj je po njihovem mnenju enota zelo zapostavljena. Iz tega vidika so zaposleni za reorganizacijo, vendar pa imajo nekaj pomislekov glede zmanjševanja števila zaposlenih, načrt reorganizacije je nedodelan, nič ni napisanega o tem, kako se bo poenotilo in uskladilo strokovno delo, kako se bodo dosegli enotni standardi. *Tekst je priloga zapisnika (2. priloga).*

Spregovorila je tudi mag. Zdenka Semlič Rajh (PAM). Zmotilo jo je to, da so zaposleni v arhivih bili postavljeni pred dejstvo. Potrebno pa bi bilo mobilizirati strokovne delavce. Serviran je bil namreč zakon, ne da bi zaposleni v arhivih vedeli, kaj se bo zgodilo. Reorganizacija je sicer potrebna, vendar je vprašanje, kakšna. Poudarila je, da če jo bodo prepričali, da bo reorganizacija prinesla strokovni napredek, da jo bo takoj tudi podprla. V preteklih dvajsetih letih ni bilo prav veliko sodelovanja med ARS-om in regionalnimi arhivi. Ni bila dana možnost sodelovanja, izjema je bil InfoArh. Po novi reorganizaciji bi v naslednjih nekaj letih PAM izgubil 7 delovnih mest (2 delovni mesta gresta v glavni urad, 5 se jih bo upokojilo). Lep primer slabe reorganizacije so zavodi za varstvo kulturne dediščine. V novem sistemu ne bo nobenega odločanja, interni akti se namreč lahko zelo hitro zamenjajo. Tudi političen vpliv bi moral biti popolnoma zanemarjen. V glavnem uradu bodo strokovne in upravne funkcije, kar je nesprejemljivo. Stvar je nedodelana; zakon naj gre skozi v tistih zadevah, ki so dodelane. Za reorganizacijo je potrebno več časa, naj se soočijo predlogi. K sodelovanju je potrebno poklicati vse regionalne arhive. Tudi ministrica za kulturo je prejšnji teden na okrogli mizi povedala, da bo prisluhnila strokovni javnosti in ta bo ta beseda tista, ki bo prevagala. Strokovna javnost je proti takšni obliki reorganizacije. Zdenka Semlič Rajh pričakuje, da bo ministrica držala besedo in dovolila, da bo reorganizacija po meri vseh arhivov.

V imenu avtorjev reorganizacije se je oglasila mag. Nada Čibej, direktorica PAK. Dejala je, da reorganizacija ni ad hoc rešitev, kot je dejala Zdenka Semlič Rajh. V bistvu je to že 4. poizkus oz. predlog reorganizacije. Ali je reorganizacije potrebna?

Kolegij direktorjev je dejal, da je potrebna. Pomislek je bil samo s strani direktorice ZAL-a Nataše Budna Kodrič in sicer o obliki reorganizacije – ali naj bo javni zavod? Zapisnik Ostali direktorji so bili mnenja, da to ni prav. Ministrica je nato dala pobudo, da se naj pripravi predlog reorganizacije. Inštitut za javno upravo je bil povabljen naknadno, ker so v njem pravni strokovnjaki, ki so izdelali akte in sistemizacijo. Pogoj je bil, da se pravice zaposlenih ne spremenijo. Tudi javnost je bila o tem obveščena. Reorganizacija je potrebna, potrebujemo poenotenje na področju stroke, stvari je potrebno izboljšati in jih modernizirati. Sklicevanje na dobro prakso sodelovanja, na Scope, je neprimerno. Če bi regionalnim arhivom povedali o Scopu vse tako, kot bo, najverjetneje do podpisa pogodb ne bi prišlo.

Dr. Peter Pavel Klasinc je vprašal, kaj je bilo na tem sestanku direktorjev, ki se vedno omenja. Analiza tega sestanka ima eno organizacijsko vprašanje: vprašanje mandata direktorjev za sprejemanje takšnih sklepov. O tako velikih spremembah, se brez sklepov svetov zavodov ne more sprejemati takšnih sklepov. Pogovorilo se je o možnostih reorganizacije, ne o tem, kakšna bo. Komisija, ki je pripravljala tekste, ni bila sestavljena iz predstavnikov vseh arhivov.

Mag. Nada Čibej (PAK) je opozorila, da je Inštitut za javno upravo najelo Ministrstvo za kulturo in ne tisti, ki so pisali model reorganizacije. Členi, ki govorijo o rimskokatoliški cerkvi niso spremenjeni, dodano je le to, da lahko verska skupnost sklene pogodbo z Ministrstvom za kulturo, da naj veljajo tudi za njihov arhiv člani, ki veljajo za arhiv rimskokatoliških skupnosti.

Dr. France M. Dolinar je opozoril, da v osnutku zakona tega ni, da je to le razlaga zakona. Sočasno se pripravlja tudi novi zakon o verskih skupnostih, ki prinaša dodatno zmedo.

Mag. Nada Čibej (PAK) je zanikala tudi opazko, da zakon ni bil predstavljen javnosti. Če bi bilo to tako, potem bi zakon že bil obravnavan. Direktorji morajo prevzeti odgovornost za nastalo situacijo.

Vladimir Drobnyak (PAK) je dejal, da je potrebno ločiti reorganizacijo in ostale zadeve. Morata se sprejeti dve ločeni stališči in sicer eno stališče o reorganizaciji ter drugo – spremembe, ki so nujno potrebne. Rak rana predlagane reorganizacije je netransparentnost. Opozoril je tudi na to, da smo šele sedaj izvedli o dokumentu iz junija 2009, ko so se direktorji zmenili za reorganizacijo. Prej bi bilo potrebno narediti analize. In na okrogli mizi prejšnji teden sta dva direktorja bila šokirana. Javno je potrebno zbirati stališča do tega predloga. Povedati moramo, kakšen način želimo in postaviti določen rok. Dejal je tudi, da je dr. Virant naredil nestrokovno sistemizacijo. Na koncu se mu je javno opravičil, saj le-te ni delal dr. Virant.

Mag. Zdenka Semlič Rajh (PAM) je dejala, da je primer dobre prakse sodelovanja med arhivi InfoArh in ne Scope, kot je prej omenila mag. Nada Čibej. Opozorila je tudi na to, da smo za sklep direktorjev oz. zapisnik iz junija 2009 izvedeli šele v petek na okrogli mizi. Direktorji so tam imeli le osnutek zakona in ne gradivo. Končna odločitev se pa lahko sprejme takrat, ko imaš v roki vse akte in sistemizacijo. Vsak pa ima tudi pravico, da spremeni svoje mnenje. Direktorji takrat niso poznali podrobnosti.

Dr. Jože Škofljanec (ARS) je opozoril na napake na arhivski listi, ki jih je zapisal dr. Klasinc v zvezi z novinarsko konferenco o regionalizaciji. Dejal je tudi, da so pri razpravah o regionalizaciji sodelovali vsi arhivi s svojimi direktorji. Predal je tudi zapisnike sestankov, na katerih se je govorilo o reorganizaciji. *Trije zapisniki so priloga zapisnika (zapisnik vodstva ARS z vodstvi slovenskih regionalnih arhivov glede nove organizacije arhivske službe z dne 6. 5. 2009 – 3. priloga, zapisnik 1. seje sveta direktorjev javnih arhivov z dne 11. 6. 2009 – 4. priloga in zapisnik 2. seje sveta direktorjev javnih arhivov z dne 23. 3. 2010 – 5. priloga).*

Dr. Matevž Košir (ARS) je opozoril, da je komisija za reorganizacijo bila postavljena že leta 2006. Dejal pa je tudi, da če se vse slovenske arhiviste da v eno kvoto, je po dokumentu o reorganizaciji, ki predvideva tudi krčenje javne uprave za 1 % na leto, to dva arhivista manj vsako leto. V dokumentu je potrebno to korigirati. V novi reorganizaciji se tudi izgubi status ARS-a. ARS postane le osrednja enota, kar pa se mora spremeniti.

Dr. Miroslav Novak (PAM) je v zvezi z reorganizacijo slovenske javne arhivske službe (SJAS) opozoril na dejstvo, da s spremembo obstoječega statusa sedanjih regionalnih arhivov ustvarimo neke vrste sistemsko neravnotežje v družbi, saj vzporedno z novo »državno« organizacijo SAJS nimamo zgrajene mreže arhivov lokalnih skupnosti. To dejstvo se lahko v perspektivi odraža kot anomalija, ki ima neposredne posledice na arhivistko kot pomembno dejavnost sodobne slovenske družbe. V nadaljevanju je opozoril na družbeno in strokovno odgovornost zaposlenih v javni arhivski službi predvsem v zvezi z aktualnimi strokovnimi izzivi (e-arhiv, implementacija informacijskega sistema) v kriznem času. Hkrati je izpostavil še dejstvo, da ne glede na to ali bodo posegi na področju reorganizacije slovenske javne arhivske službe izvedeni ali ne, je za pričakovati množico strokovnih problemov, ki jih bodo morali arhivisti neposredno reševati (metodologija popisovanja arhivskega gradiva, kontekstualizacija arhivskih vsebin, izgradnja infrastrukture za javni e-arhiv itd.). To pa tudi pomeni, da bomo morali v vsakem primeru zelo racionalno rabiti človeške in druge vire, če bomo hoteli ustrezno opraviti naše strokovno poslanstvo.

Bojana Aristovnik (ZAC) je prebrala svoje mnenje o reorganizaciji arhivske službe. Opozorila je predvsem na dejstvo ter citirala nekatere strokovnjake, ki se zavzemajo za decentralizacijo Slovenije. *Njeno mnenje je priloga zapisnika (6. priloga).*

Nataša Budna Kodrič, direktorica ZAL-a je bila mnenja, da je potrebno narediti analizo stanja. Tudi v Scope niso šli takoj zaradi tega, ker ni bilo analiz. V sklepu mora biti to, da se naredijo analize.

Vesna Gotovina (ARS) je bila tudi osebno šokirana nad predlogom reorganizacije. Dejala je, da je potrebno narediti predhodne analize. Politiko je potrebno umakniti iz arhivov. Sama je za reorganizacijo, vendar ne na ta način.

Dr. Vladimir Žumer (ARS) je dejal, da je napisal pripombe in jih posredoval Ministrstvu za kulturo. Dejal je tudi, da je ministrica trdno odločena, da bo šla v reorganizacijo. Ta predlog, ki je na razpolago, zavaja delavce, proračun, ponižujoč je do ARS-a. Predlog je nestrokoven in obljublja generalnega direktorja, ki ni možen,

eni zaposleni so kulturni delavci, tudi so uradniki – tudi to ni možno. Predlagal je, da se ta predlog ne podpre.

Dr. Jože Škofljanec (ARS) je opozoril, da je v modelu reorganizacije napaka in sicer zmanjševanje zaposlenih. To bo iz modela umaknjeno.

Ob debati so bili nato izoblikovani trije sklepi:

1. SKLEP: Člani ADS nasprotujemo predlaganemu modelu reorganizacije slovenske javne arhivske službe, kot je predlagan v Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih in je opredeljen v 16., 18., 35., 37. in 39. členu predloga. (49 članov ZA, 3 proti, 1 vzdržani)

2. SKLEP: Pred sprejemom modela reorganizacije naj se opravi ocena stanja, ustrezne analize in pripravijo normativi in standardi ter strateški načrt razvoja slovenske arhivske službe. (57 članov ZA, nobeden proti, 1 vzdržani)

3. SKLEP: Oblikuje se delovna skupina v ADS, ki bo sodelovala s člani delovne skupine za pripravo novele ZVDAGA in zbrala ter oblikovala predloge članov ADS. (26 članov ZA, 24 proti, 6 vzdržanih)

Sklepi bodo posredovani ministrici za kulturo ga. Majdi Širca ter komisiji za predloge na ARS. *Sklepi so priloga zapisnika (7. priloga).*

Izredni občni zbor se je končal ob 13.40 uri.

Zapisa: Gordana Šövegeš Lipovšek

Overovitelj: dr. Miroslav Novak in dr. Jože Škofljanec

Delovna predsednica: Mirjana Kontestabile Rovis

Predsednica ADS: Katja Zupanič